

का° [११.३.१४.] यदत्रेति सौरान्भक्षयन्ति यथाभक्षितं प्राचीनावीतिनो दक्षि-
णतः । अध्वर्यादय आश्विनं होत्रादयः सारस्वतं यजमान ऐन्द्रं सुराग्रहं यदत्रेति
मन्त्रेण विहारदक्षिणे स्थिता प्राचीनावीतिनो भक्षयन्ति आघ्राणमन्येन मूल्येन
भक्षणमित्यर्थः ॥ रसोऽस्त्यस्मिन्निति रसी तस्य रसिनो रसवतः सुतस्याभिषुतस्य
सोमस्य यत् सामान्ये नपुंसकत्वम् यो भागः अत्र सुरायां रितं लितं सोमसम्बन्धि
यत्सुरायां लग्नं यच्च सुरालग्नं सोमांशं शचीभिः कर्मभिः श्रुद्धं कृत्वा इन्द्रः अपि-
वत् । सोमं राजानमिति द्वितीये षष्ठ्यर्थे अस्य विशेषणात्वात् (25.) अस्य सोमस्य
राज्ञः तत् तं सुरानिर्गतं सोमं शिवेन श्रुद्धेन मनसा इह यज्ञेऽहं भक्षयामि सु-
रासकाशाहुद्धं कृत्वा भक्षयामि तथा च श्रुतिः [१२.८.१.५.] अहं तदस्य मनसा
शिवेनेत्यशिव इव वाऽएष भक्षो यत्सुरा ब्राह्मणस्य शिवमेवैनमेतत्कृत्वात्मन्ध-
त्तऽइति ॥ ३५ ॥

a. पितृभ्यः स्वधायिभ्यः स्वधा नमः । b. पितामहेभ्यः स्वधायिभ्यः स्व-
धा नमः । c. प्रपितामहेभ्यः स्वधायिभ्यः स्वधा नमः । d. अन्नन्पि-
तरः । e. अमीमदन्न पितरः । f. अतीतृपत्त पितरः । g. पितरः
श्रुन्धधम् ॥ ३६ ॥

का° [११.३.१७.] अङ्गारेषु वा बहिष्यरिधि दक्षिणतो जुहोत्याश्विनमुत्तरे म-
ध्यमे सारस्वतमैन्द्रं दक्षिणे पितृभ्य इति प्रतिमन्त्रं सुराग्रहाणां भक्षणम् घ्राणम्
अन्येन मूल्येन भूपालपानमिति पक्षत्रयमुक्तम् चतुर्थमाहु यद्वाहवतीयस्याङ्गारेषु
परिधेर्बहिर्दक्षिणादिक्स्थेषु होमशेषान्सुराग्रहान्पितृभ्य इति प्रतिमन्त्रं जुहोति
तदेवाहु उत्तरेऽङ्गारे आश्विनम् मध्यमे सारस्वतम् दक्षिणे ऐन्द्रं सुराग्रहं जुहो-
तीति सूत्रार्थः ॥ अपसव्येन कर्म । सप्त यज्ञेषु पितृदेवत्यानि । पितृभ्यः स्वधासंज्ञ-
कं नमोऽन्नमस्तु स्वधा वै पितृणामन्नमिति श्रुतेः यद्वा पितृभ्यः स्वधान्नमस्तु ते-
भ्यो नमो नमस्कारश्चास्तु कीदृशेभ्यः स्वधायिभ्यः स्वधामन्नं प्रति यन्ति गह्वरी-
त्येवंशीलाः स्वधायिनस्तेभ्यः । इण् गताविति धातोः सुप्यजातौ णिनिस्ताहीत्य
ऽइति [पा° ३.२.७८.] णिनिप्रत्ययः पितृभ्य इति बहुवचनं पितृव्याद्यपेक्षं पूजार्थं